

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Kilőfizetési árak:

Éves: Negyedévre	5 korona
Hónap: Negyedévre	12 "
Hónap: Negyedévre	5 "
Hónap: Negyedévre	20 "

Felelős szerkesztő
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
Gáspár József.

== Egyesületi ára 4 fillér. ==
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u 9. — Telefon

ROSTA

Mióta Amerikát felfedőzték minden, divatot túlélt következetességgel özönle- nek be a vén Európa az amerikai nagy- bácsik milliói.

A bohózatírók ugyan agyoncsépele- ték már ezt az ócska ötletet; de úgy látszik a magyar kivándorlókat Amerikába szál- lító hajós társaságoknak még mindig szépen jövedelmez. Mert legalább is na- gyon valószínű, hogy a legtöbb amerikai milliós örökség nem egyéb a hajós cégek lépvesszőjénél, melyen a mi bol- dogtalan népünket az aranyhegyek vilá- gába csalogatják.

Legujabban 300 milliós, majd meg 70 milliós, sőt — vram bocsáss! — im- már 1700 milliós örökségek híre röpköd a fagyos magyar levegőben.

Valamennyinél mulatságosabb azon- ban a két magyar kocsis ember hatvan milliós öröksége, mely egy negyvenyol- casas hős nagybácsijuktól száll most reájuk!

Ismeretes dolog, hogy éppen most kiváló magyar urak járaak Amerikában. Főrendek, képviselők, nagyurak, főispánok világhírű szónokok és államférfiak. Eb- ben az előkelő társaságban van Barabás Béla is, Nagyvárad követe, Tisza Kál- mán megbuktatója, a félelmes ellenzéki vezér.

A jámbor magyar azt hihetné, hogy ez a dicső lovag a nemzeti ügy lobogója alatt ment ki amerikai véreinkhez.

Pedig a barna képi Barabás, úgy látszik ügyesen kötötte össze a hasznost a kellemessel. Mert a miközben ünne- peltette magát és szpicselelt mint szem- füles ügyvéd kiszimatolta a két kocsis legény hatvan milliós örökségét és most azt írta haza, hogy pár hónap mulva itthon lesz, a két Szilágyi zsebébe vándorol Pomucz György 48-as ezredes 60 milliója.

Ha ez igaz, — még majd az sem lehetetlen, hogy a 48-as Barabás nem is lép fel többé se Gyomán, se Nagyvára- don, hanem pomuczi babéiraival szépen nyugalombavonul.

* * *

A hercegnő gyámja pompás figura lehet. Eddig valahol aludt ez a hivatalos Rip a kék hegyek között; de most fel- ébredt és frimm-jakabintézeti elmésséggel azt iparkodik bizonyítani, hogy Lujza nem is álmodta, hogy őt igazán meg- szöktetik.

Legföllebb azt gondolta, hogy egy órai gépkocsi kirándulásról van szó, enyhe nyári estén. Erre vall az a körül- mény is, hogy minden podgyász nélkül hagyta el börtönét. Lujza ő fensége, a kinek egész világa a toilette, ha csak sejti is, hogy a szöktetés nem tréfa, a böles gyám véleménye szerint legalább hat láda ruhát vitt volna magával — Mivel pedig egyáltalán semmit se vitt magával, világos, hogy fogalma sem volt róla, hogy komolyan megszöktetik...

Az ember, mikor ezt olvassa, önkén telenül Moliere híres gyám alakjaira gon- dol, akiket oly kacagató elmésséggel tesznek lóvá az elmés francia szerel mesei.

* * *

Nem tudom, miért szokás a türel- mességet a birkával keverni rokonságba. A birkatürelmenél, sokkal nagyobb a papiros türelme.

Lám Debrecen sz. kir. város 1905. évi költségelőirányzatának három nagy füzetében mily csodás türelmü az a vas teg barna papiros!

Nézze meg, aki nem hiszi, oda van nyomtatva a városi nyomda betüivel, hogy valósággal 103 gyalogrendőre van a városnak, valósággal 103-an veszik fel szerény fizetékjüket, ami 103-szorosan együtt 61.440 korona.

Aztán tessék a valóságban, már ugyan az utcán, rendőri szolgálatban keresni az a papirosra nyomtatott 103 at, — jaj de nagyon leolvad a számuk 10 re, 12 re! Ha Végh Gyula főkapitány a Ron- csik ur türelmes papirosáról vezénye- hetné a rendőrlegénységet, még igazán kisülne, hogy elég rendőre van Debre- cennek...

A mezőgazdasági állam.

— szept. 20.

Magyarország mezőgazdasági ál- lam. Szomoruan érezzük ezt ilyen kor, amikor elemi csapásnak beillő rossz gazdasági év megfelel a föld természet s a gazdaember raktárait megdézsmálja.

A mostani rossz gazdasági év sok keserves feljajdulást eredmé- nyezett már eddig. Az ujságok ma- guk is rettentően sötét képét fest- tettek a szárazság folytan beállott gazdasági és pénzügyi bajoknak, ezekben a feljajdulásokban, ezekben a sötét színekben azonban több volt a hangulat, mint a valóság. Világo- san meg lehet ezt állapítani most, amikor a gazdasági munka utolsó állomásához, a termés betakarításá- hoz eljutottunk. A gazda megcsinálja számvetését és látja, hogy tu'ogttan ítélte meg a helyzetet.

A földmívelési kormány jelen- tései itt állnak előttünk s a száraz kimutatás rácáfol a szárazságra. A dolog így áll. Az ország idei termése nem volt jó. Még a középtermést sem ütötte meg, de aztán nincs is tovább. Azokról a rettenetes károkról, amelyeket a fölvert képzelet látott, nincs szó.

Hiszen nem mondjuk, hogy na- gyon meg lehetünk elégedve a gaz- dasági állapottal, csak az igazság- nak megfelelően meg kell állapítani hogy nem olyan fekete az ördög,

TOLNAI DANIEL

Debrecen piac-utca 49 szám

o a főpostával szemben, o

ajánlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Legjobb minőség.

Olcsó árak.

mint amilyenek a falra festettük. És ez vigasztaló. Vannak szomorú helyzetek, amelyeknek örvideni illik, ha kevésbé szomorúak a látogatónál. Ez az ugynevezett szerencse a szerencsétlenségben.

Az ideai rossz gazdasági évért megvigasztalhat egy másik körülmény is, amely szintén amolyan szerencse a szerencsétlenségben-féle. Az ez évi termés külföldön sem volt elsőrangú. Ehhez képest a gabonáneműk ára emelkedett mindenütt. Ennek az a következménye, hogy a mi termésünk még mindig számottevő s amit veszítettünk mennyiségben, az árak emelkedettsége folytán azt visszanyerjük értékben. A gazdái áron adhat túl gabonáján.

Az egyetlen pótolhatatlan veszteség a takarmányhiány. Ezen az állam segít a lehetőség minden eszközével. Így állunk tehát most az elemi csapás: a hónapokig való szárazság után, Inségről tehát nem lehet szó.

De ez az esztendő is nagy tanulságokkal szolgál. Magyarország mezőgazdasági állam. Anyagi jóléte földhöz kötött s egy teljesen rossz esztendő évek nyomoruságát idézheti elő. Véletlentől függ az ország anyagi boldogulása. A természet szeszélyétől, az esőtől, vagy szárazságtól a hidegtől, vagy melegtől. Ma már a természetben alig lehet bízni. Bizonyos eltulodás vehető észre a naptári és gazdasági évszakokban. Fényre kiszolgáltatva lennünk az idők veszélyének nem szabad. A rendelkezésünkre álló módok igénybevételeivel kell védekeznünk az olyan meglepetések ellen, aminő egy rossz gazdasági év.

Mindezekből a tanulságokból azt a tételt lehet levonni, hogy Magyarország nem maradhat meg kizárólagosan a mezőgazdasági állam alapján. Változtatni kell nemzetgazdasági politikáján.

Két hatalmas terve van a nemzetgazdasági boldogulásnak: az ipar és a kereskedelem. Ipari és kereskedelmi téren kell keresni tehát a kiegyenlítődést azzal az abnormitással szemben, amely a kizárólagos mezőgazdasági állam végzete lehet. Gyárak, iparvállalatok alapításának feladata vár reánk ezen a téren. Amit csak okos ipari és kereskedelmi politika kigondolhat, mind meg kell valósítani. A vállalkozási szellem hódítson ipari és kereskedelmi világunkban. Lassan, de fokozatosan kell átalakítani nemzetgazdasági berendezésünket, amely mai formájában egy véletlen folytán veszedelme lehet az országnak. Már pedig az országfejlődését, boldogulását nem szabad véletlenekre építeni.

— szept. 20.

Korodi Lutz és a magyar népiskolai törvény javaslat. Korodi Lutz Lajos volt száz országos képviselő, aki az izgatásaiért jól megérdemelt büntetés elől Berlinbe szökött és ott a magyarországi németiség ügyének vértanujaként szerepelve csak legutóbb jövedelmező álláshoz jutott, a külföldön is folytatja áskálódásait és vádaskodásait a magyarság ellen. Így a pángermán irányzatú Preuszielhe Jahrbuchen legújabb számában a magyar népiskolai törvényjavaslatról foglalkozik és a mi szinte természetes felhasználja az alkalmat, hogy bennünket magyarokat megrágalmazzon. El akarja hitetni a külfölddel, hogy a tervezett népiskolai reform a magyarországi nemzetiségek körében nagy elégtelenséget, sőt elkeseredést szült. Ismerve Korodi magyar-

gyűlöletét, nem csodálkozhatunk azon sem, hogy szerinte a népiskolai reform célja a magyar állam a rendőrállam befolyásának és beleszólásának biztosítása. Magyarországon jól tudja mindenki, hogy nemzetiségeink iszonyú elégtelensége és elkeseredése csak Korodi ur képzeletében van meg, a valóságban csak elszórtan egyes vidékeken néhány izgató igyekszik az elégtelenséget terjeszteni, de jól tudja ezt is, hogy az állam méltányos és igazságos beavatkozásától csak annak van oka és jogot tartani a ki az iskolában a magyar és magyar nemzet ellen való gyűlöletet igyekszik szítani. Persze Korodi ur éppen ezeket félti, nekünk azonban nincsen okunk arra, hogy ki-méjjük belső ellenségeinket, különösen ha az iskolát szemelték ki aknamunkájuk színteréül. Hála Istennek nincsenek annyian, mint a hogy Korodi Lutz igyekszik elhitetni a külföldön. Mégis sajnálatos dolognak kell tartanunk, ha valaki a külföld előtt befekteteni igyekszik, de azért mi tovább haladunk a magunk útján, legfeljebb azon kell hogy legyünk, hogy a külföld is megtudja rólunk a való igazságot.

— **A felmondott szerződés.** Az 1903. év végén lejárt kereskedelmi szerződéseink közül az első, a mely felmondattott a svájci. A többiek tudvalevőleg érvényben maradnak mindaddig, míg felmondás nem történik s a felmondás egy évre szól. Kivételt tettünk Olaszországgal, melynek mi mondtuk fel a szerződést, hogy a borbámklauszulától megszabaduljunk, de szabályoztuk vele kereskedelmi viszonyunkat ideiglenesen szeptember 30-ikáig.

Hogy a svájci köztársaság miért tartotta szükségesnek épp most a felmondást, nem tudjuk. Lehet, hogy Németországgal való tárgyalásai okoznak oly nehézségeket, a melyek közvetve e lépésre bírták. De bármi lett legyen az oka, a Svájccal kötött szerződés a felmondás idejétől kezdve még egy évig ér-

Száz éves bírálat Csokonairól.

Debreceni dámák a Dorottyá ellen.

Régi, kopott írás, fakó papiros került a Csokonai-kör ereklyetárába. A Fazekas Mihály Ludas Matyi-ja első kiadójának, Kerekes Ferencnek hagyatékából való két levél ez, mely ezelőtt száz évvel, 1804-ben íródott Debrecenben.

Két dáma írta a két levelet Csokonai Vitéz Mihálynak: Füsüs Ilona és Jámbor Mária.

Az egyik levél 1804. április elsején, a másik meg 1804. szeptember 29-én kelet Debrecenben. Éppen akkor jelent meg Csokonainak *Dorottyá* című vitézi versezete nyomtatásban. Természetes tehát, hogy a két debreceni dáma a dáma veszedelme ellen írta azt a két levelet.

Édes ur! a megszólítás, hanem a tartalom keserű bírálat.

Szó sincs róla, kemény leckét kap Csokonai a két dámától a csufondáros Dorottyáért.

A Csokonai-kör ereklyéi közé he-

lyezte a két száz esztendő bírálatot. Meg is érdemi az egykoru írás.

Hanem arról aztán szó sem lehet, hogy a száz éves bírálatot mint Füsüs Ilona és Jámbor Mária Csokonaihoz írt egykoru levelét őrizték az ereklyetárban.

Mert a levél csak forma, a két levány vagy asszony neve pedig csak álarcja Csokonai valamely ismeretlen, kemény szavu bírálójának.

A csipős kritikus alkalomszerűnek találta a női álnevet. Dorottyát két dáma levelében bírálni: felette előnyös forma volt.

Ime izelitől az első levél bevezető sorai:

Édes ur!

Elolvastam az ur Dorottyáját és mivel az ur a mi nemünket vagy elfelejtette meginteni, hogy tennénk le az előházba kritikus legyezónket, filozofus szaluppunkat és theologus főköntönket, vagy talán maga is az ur illetlennek tartotta ilyen megkoppasztva való bétoppasztásunkat: én bizony csak szokott öltözetembe

mentem végig az ur 4 fufangos szobáin és a mely jussom az ur egyedül minket tesz azokban nevetégesekké, én is azon a jussom meg akartam az urat ezzel a kis legyezővel leggyenteni. Mely csekély büntetés ugy-e bizony nem fogja eldönteni a tornyot?

Legeslegelőbbben is azt jegyzem meg az ur munkájára, hogy az tele van előttünk ismeretlen szókcal, a melyek amint mondják tán 7 féle nyelvből is valók. Valljon ugyan nem minket gunyol-e ki az ur azokkal is? és azért nem tette ki magyarul, hogy észre ne vegyük.

No már csak abba is ravaszkodik az ur, hogy munkáját vitézi versezetnek nevezi, de azzal minket rá nem széd, mert tudjuk mi, mit tesz vitézi magaviselet, ütközet, öltözet, versezet. Ugy-e, hogy annyit tesz a, mint vitézek viselete, ütközete, öltözete, versezete. Pedig hogy egy igazándi vitéz a gyenge nemnek becsutelenítésébe keresné dicsőségét, azt csakugyan ne kívánja ám az ur, hogy még csak gyanítsuk is.

vényben marad. Egy év leforgása alatt kétségkívül módunkban lesz Svájccal is megállapodásra jutni az új szerződésre nézve. Más kérdés, — és ezt most e helyen nem feszegetjük — hogy mi utonrón fog az érvénybelépni. Azzal tisztában lehetünk, hogy sem Német-, sem Olaszországgal szerződésnélküli állapotban nem jutunk. Nem akarhatunk tehát Svájccal sem. S a hogy majdan sikerül a kereskedelmi szerződésekre nézve tisztázni a helyzetet, Svájcra nézve is a többivel hasonló eljárást fogunk követni.

— Az államháztartás második negyede. A pénzügyminiszter most közzétett kimutatása szerint az ez évi második negyedben: a bevételek összege 32,491,781 K. 66 fillérrel, a kiadások összege pedig 5,515,601 K. 05 fillérrel nagyobb volt, mint az 1903. év hasonló időszakában s így az 1904. év. II. negyedének mérlege 26,976,180 K. 61 fillérrel kedvezőbb, mint az 1903. év. II. negyedének mérlege. A bevételek kedvezőbbek főképpen: a sorsolási kölesönnél 397,815,46, az egyenes adóknál tizenkilencmillió 047,474,56, a fogyasztási és italdóknál 2,835,390,30, a jogilletékeknel 5,390,440,49, a díjaknál 790,563,78, a sójövédéknel 754,778,62, a fém- és opálbányászataknál 208,422,97, az állami előlegeknél, 203,508,38, a posta, távirat és távbeszélőknél 350,252,05, a magyar királyi államvasutaknál, 4,616,037, az állami erdőknél 870,677,02, a gödöllői koronauradalom és állami lótenyészintézetknél 416,794,64 és az állami javak eladása, stb.-nél 390,596,97 korona. A lényegesebb visszamaradások pedig a következők: a dohányjövédéknel 1 millió 550,637,68 K., a pénzverés és fémbeváltásnál 1,699,654,93 K., az állami ingó vagyonnál 331,796,63 koronával.

Csokonai-ünnep Debrecenben.

A költő halálának századik évfordulója.

A darabos-utca egyik ócska házában 1805. január 28-án halt meg Csokonai Vitéz Mihály, Debrecen nagy költője.

Nagy költője ma nemcsak Debrecennek, hanem az egész országnak. A nemzeti irodalomban a dalköltés ligetében Balassa Bálint az első nagy határfa a második utána Csokonai.

De bizony életében édes-keves jutott neki az elismerésből. Szülővárosa, a most ünnepelni készülő Debrecen sok keserűséget szerzett még élete utolsó éveiben is a boldogtalan Csokonainak, a ki még művei gyűjteményes megjelenését sem érthette meg.

No de nem erről zeng most az ének. Régen volt, talán nem is igaz. A költő kint porlad a temetőben és ősi szokás szerint ma már, holtá után, kiki magasztalja s fél Debrecen büszke rá, ha nem is tudja miért, hogy a szegény borbély fia, a Nagy Csokonai Vitéz Mihály Debrecenben született.

Természetesen a Csokonai-kör tüzet leglelkesebben a költő babérkoszorújába az újabb és újabb leveleket. Első szülőházát már megjelölte, nemsokára megjelöli a másodikat is, ahol igazán született. Ezenfelül minden esztendőben rendez Csokonai-ünnepet a költő születése napján.

Most pedig, hogy közeledik Csokonai halálának századik évfordulója, a Csokonai-kör már eleve mindent elkövet hogy az a nap, 1905. januárius 28. adika emlékezetes, szép ünnepe legyen Debrecennek.

De már a mi az előkészületek irányát és az országos emlékünnap előraj-

zát illeti, azt a magunk részéről nem helyeselhettük és a rendezés ily módjára nézve a Csokonai-kör választmányával egyet nem érthetünk.

A rendezés első lépése az volt, hogy az összes irodalmi társaságokat és közművelődési köröket meghívják a századik évforduló ünnepére. Helyes!

De már az semmiképen sem helyes, hogy az elnökség főlmege Budapestre és személyesen tanácskozik az akadémiával, a Kisfaludy és Petőfi társasággal, még mielőtt maga a kör elhatározta volna vagy csak sejtene is, mi lesz az ünnep műsora.

Azt mondják bizalmasan az akadémia, a Kisfaludy- és Petőfi társaság egy-egy tagját az ünnepen való közreműködésre kérik fel. De ugyan miben való közreműködésre?

Megtudják-e az udvarias látogatók mondani, hogy a felszólítandó vagy önként jelentkező nagynevűek közül kizongorázzék, ki fujjon tilinkót, ki szavaljon verset, ki mondjon emlékbeszédet?

Mi úgy tartjuk, hogy előbb itthon a Csokonai-körnek meg kellett volna jól hányolni vetni a dolgot, meg hallgatni különféle terveket, ajánlatokat, véleményeket, azután teljesen, részleteiben megállapítani az egész ünnep műsorát. . . . És azután meghívni vendégeket, de lehetőleg nem közreműködésre a nagyfejűeket.

Ugy is elég baj, hogy a Csokonai-kör egészben véve inkább közművelődési vagy irodalmi szórakozást nyújtó társaság egyesület és nem irodalmi kör. A vidéken, a megerősödött irodalmi társaságok mindegyikének, a kolozsvárinak, a szegedinek és a nagyváradinak van külön irodalmi osztálya, melybe a tagokat vá-

Meg kell az igaz vallani, hogy az urak férfiak, nagyon el tudják bitangolni a legszebb neveket is. Hiszen már ma a legfeszlettebb életű verbunkosnak is vitéz a neve. De egy poétának mint az igaz vitézség kitronbitálójának nem kellene együtt futni a visszaéléssel és mindent a maga illendő nevének kellene nevezni. Mit játszik hát az ur is a szóval, és miért nem úgy nevezi az olyat, hogy verbunkos versezet.

Majd így folytatja zamatos magyarsággal irt levelét a csipős nyelvű Füsüs Ilona:

Akármiacsoda tarka névvel bér-málják is el az urak versezeteiket, csak az annak a lelke, hogy eleven színű és szép hangzatu erkölcs legyen benne és tessék a léleknek.

Mert hiszen az irás arra való hogy az által az emberek egymást még jobban tanítsák, mint a beszéddel is. Az írók közt pedig a poéták tulajdonítsanak maguknak elsőséget: ők legyenek hát a legelső tanítók; de ha mindig csak festgetnek, mindig csak hangicsálnak, még abból nem leszünk okosabbak.

Ekkor azután jól meg legyezözi a lányasszony Csokonai vitézi versezetét. Aprólékos, részletes bírálat következik tizenhét, apró betűkkel teleirt lapon. Még a helyesírásába is beleköt az epés kisasszony és sorra bírálja Dorottya nyelvét, idegen szavait, kocsisos kifejezéseit és sűrűn hánytorgatja, hogy baj, ha az író más nemzetek elhullott tollaival akarja magát felpiperézni.

A bíráló levél nyomról-nyomra kíséri a költeményt és érzékeny berzenkedéssel lázong Csokonai mocskos versezetje ellen.

Jámbor Mária levele már kurtább, mindössze hat oldal. Nem is terjeszkedik ki az egész költemény részletes bírálatára. Csak általában háborog a szemtelen Dorottya ellen.

Levelét így kezdi:

Édes ur!

Huszonnyle álló egész esztendeje már, hogy én a férjhez menendő leányok számába vagyok.

Képmutatás volna tagadnom,

hogy vélem is köz az az Istentől belénk adatott édes érzés, mely az okoskodásnak minden nyakassága ellen is a társ-nem eránt való gerjedelemre vonz bennünket.

Azután csipősen zsörtölődik az egész pártába maradt becsületlen szüzek nevében és kész meg is bocsátani a költőnek, „csak osztán ne bántson az ur többé bennünket.”

Jámbor Mária pirongató fenytése inkább visszhang az előbbi részletes levélre. Külön, befejező epildgusa a bírálatnak. Folyvást a bocsánatot emlegeti, érzékeny hurokat is penget és mintegy arra törekszik, hogy a Füsüs Ilona nevében alaposan meglegyezözzött költőt kien-gesztelje.

Alig telt el egy esztendő a bíráló levelek írása után és a szegény költő már a temetőben pihent.

Száz esztendő óta porladozik ottan. Életében talán sebet ütött volna szívében a két debreceni dáma pirongató levele. De halhatatlanságában már csak dicsőségét növelheti.

Petur.

választják, a tagok irodalmi működése pedig nem merül ki a tagdíj-fizetésben.

A Csokonai-körnek is előbb-utóbb meg kell tennie a fejlődés útján ezt a lépést. Csak akkor fog igazán és minden irányban megfelelni hivatásának. Akkor nem fogják kéregetők, szűkölködők, szárnypróbálgató versfaragók jótékony egyesületekkel, kölcsönös betegsegítő egyesületekkel összetéveszteni.

De a féltékenységet, a mások, nagyobak, országosak, fővárosiak szárnya alá menekülés gyengeségét már most is melőzhetné a kör.

Mi tehát őszintén óhajva, hogy a száz éves ünnep Csokonai szelleméhez méltó legyen, azt óhajtanánk, hogy mielőtt a budapesti látogatás megtörténne, állapítaná meg a Csokonai-Kör külön e célra összehívott értekezleten az 1905. január 28-adi ünnep összes részleteit határozottan és azután, ha jónak, alkalmasnak találja a rendezés fővárosiak közreműködését, a megállapodás szerint szólítsa fel majd az elnökség azokat arra, akiket a mire az előzetesen megcsinált műsorba beleillesztettek.

Igy lehet remélni, hogy Csokonai halálának századik évforduló napja valóban Csokonaihoz méltó országos, szép és nagy irodalmi ünnep legyen.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Domahidi Elemér zsinati képviselő. A nagykarolyi egyházmegye Segesváry József esperest és Domahidy Elemér főispánt választotta meg zsinati képviselőül.

Pályázat férfi négyeskarra. A debreceni ev. ref. főiskola a Kövesdi János kegyes alapító énekkari alapítványából a végrendelet értelmében ebben az évben férfi négyes karra eredeti népdalegyvelegre hirdet pályázatot a következő feltételek mellett. 1. A szöveg népies tárgyú s az alapítók emlékünnepevény előadható legyen. 2. A kidolgozás legyen dallamos, szabályos, nagyon nehéz ne legyen. Nagyon magasra (tenornál a-n felül), nagyon mélyre (bassusnál f-nél alább) ne terjedjen. 3. A pályamű vezérlőnyelv alakban irandó, egy eredeti példányban és két másolatban küldendő be. Magán énekrészek kerülendők. 4. A pályamű idegen kézzel írva, a szerző nevét rejtő jelígyés levéllel ellátva (amelyben a szerző lakását és állását jelzi) 1904. december 15-ig alulírott lakására küldendő, később érkezők figyelembe nem vétetnek; jelígye a pályaműre is ráírandó. 5. A szerzőnek a pályaműbírási csak

egy tagjával megismertetése is a pályázók közüli kizárását vonja maga után. 6. A pályadíj csak abszolút becsü műnek adatik ki. 7. Díjazott mű minden tekintetben a főiskolai énekkar tulajdona marad. 8. A pályadíj 300, azaz háromszáz korona, melyet a főiskolai pénztár fog a jutalmazottnak elküldeni. A pályázat eredménye ugyanezen lapban 1905. január első felében fog közöltetni. Debrecen, 1904. szeptember 10. Mácsay Sándor a főiskolai énekkar vezető tanára. Debrecen, Szent-Anna-utca 29. szám alatt.

Ifjusági választások. Szombaton tartotta a helybeli főreáliskola segítő egyesülete Nádasdi Alajos vezetőtanár vezetése mellett alakuló gyűlését. Elnök lett egyhangulag Goldstein Jenő VIII. o. t. Titkár szintén egyhangulag Demeter Lajos VII. o. t. A pénztárnoki állást illetőleg pótválasztás lesz Glück Sámuel és Adler Jenő VI. o. t. között.

Ugyancsak ekkor egészítette ki az Önképző kör is a tisztkart, a választmányt. A VIII. osztályból Antalffy Lajos és Goldstein Jenő, a VII-ik osztályból Laczkó Károly és Kovács István, a VI-ikből Mózes Sámuel és az V-ik osztályból Nádasdi József lettek választmányi tagok.

Tollhegyen.

Látogatás Csokonainál.

Mint mindig, amikor kell, a kisvont ott termett előttem a váróhelynél. Felugrottam rá és gyalog kisiettem a Margitfürdőbe.

Főparancsnok ur, — szólítottam meg tisztelettel Szikszay Gyulát, a kiváló tűz- és vízmestert, — kegyeskedjék nekem sürgősen egy léghajót azokból a nyáriakból befogatni. — Fel kell szálnom azonnal. Ríportra küldtek az égbe.

A gavallér furdótulajdonos csengett és a következő pillanatban a kocsi-színből már előhozták a léghajót.

Beültem és felereszkedtem.

— Csak aztán le ne potyogjon, — kiáltotta utánam Szikszay részvétellel, — mert akkor ki hozza vissza a léghajót!

De én már nem hallottam semmit. A léghajó élesen fűtyölt és néhány órai utazás után hallottam a menyország légpályaudvarán a megérkezést jelző csengést.

Kiugrottam a léghajóból, odakötöttem egy cölöphöz és lerázva cipőmről a légi ut porát, ríporteri impertinenciával kopogtatás nélkül beléptem a meyor-szágba.

Széjjel tekintvén, rögtön rátaláltam arra, akit kerestem. Felismertem Csoko-

nai Vitéz Mihályt az oldalán lógó esikőbőrös kulacsról.

Hozzásiettem.

— Na mit akarsz, öcskös? — kérdezte.

— Nem emlékszem, hogy megittuk volna a pertut, — szóltam megütődve.

— Annyi baj legyen, öcskös. Itt a kulacs, megisszuk most.

Nagyot huztam a kulacsból. Jófőle sestetakerti nektár volt benne. Aztán előadtam, hogy miért jöttem.

— Baj van Kőpecen, Mihály bátyám. Zoltai Lajos megbolygatta a szülőházadat.

— Ne bánts, öcskös, Zoltait. Több tudomány van annak a kisebbik fejében, mint sok másnak a nagy fejében.

— De azt állítja, hogy nem ott született, ahol eddig született, hanem a Hatvan utcaán.

— Hát ha Zoltai állítja, akkor az ugyis van. De most beszéljünk másról. Hát mi ujság az én kedves városomban?

— Legujabb ujság A város. Egyebet hamarjába nem tudok.

— Hát aztán él-e ott most költő?

— Él bizony, még pedig a javából. Szávay Gyula.

— Él, él, no jó! De meg is él?

— Meg bizony, egészen polgáriasan. Igaz, hogy van egy kis mellékfoglalkozása is, titkár a kereskedelmi és iparkamaránál.

— Az isten éltesse!

Még egy kulacsváltás és a következő pillanatban már zuhantam a léghajón vissza Debrecenbe.

A menybéli sestetakerti nektártól még most is kóvályog a fejem.

Maró.

H I N T E K.

A budapesti meteorológiai intézet jelentése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 19-én. Változó és egyelőre még igen hűvös szeles idő várható inkább csak az ország déli részén esővel.

Ki az igazi?

Az ivóban hárman ültek egybe,
Ismerősök, három jó barát,
S öntögették nagy vigán a begybe
A korcsmáros savanyu borát.

Kiváló tisztelettel

Rosenberg József,

férfi szabó

Kossuth-utca 8. szám.

Új férfi szabó üzlet

megnyitás.

Értesitem a t. közönséget, hogy helyben **Kossuth-utca 8. szám alatt**, aszínház mellett, az „Angol szabó” címmel elegáns, modern igényű divatos angol és francia szövetekkel felszerelt **férfi szabó üzletet** nyitottam, hol elvállalok mindenemű e szakmába vágó megrendeléseket a legujabb facon és divat után, a legolcsóbb árban. Külföldön szerzett sok évi tapasztalataim folytán bátran biztosíthatom a nagyközönséget a pontos és legjobb kiszolgálásról.

S szól az egyik: Istenemre mondom,
Gyönyörű e kis csaposleány!
Csak kicsit vad... ám lesz erre
gondom]
Majd kezes kezes lesz, sok tövist
leány]

S szól a másik: Csak maradj barátom!
Már lekéstél, rád ügyet se vet;
Én siettem s már szememben látom
Tündökölni biztos üdvömet.

S míg civődva ezt a léha hajszát
Üzi hévvel a két balga ott —
A harmadik megpödrte bajszát,
Eltűnődött s mélyen hallgatott.

* **A polgármester uton.** Kovács József polgármester hivatalos ügyekben Budapestre utazott, honnan a ma esti gyorsvonattal fog hazaérkezni.

* **Kossuth lakoma.** A debreceni függetlenségi kör tegnap este tartotta a Kossuth Lajos születésének 102-ik évfordulója alkalmából Törő Imre vendéglőjében a szokásos Kossuth lakomát, a melyen a Kossuth párt tagjai csaknem kivétel nélkül megjelentek. Az ünnepséget K. Tóth Kálmán nyitotta meg gyönyörű lendületes költői beszéddel. Utána Sinka Sándor beszélt, ki a Kossuth mauzóleumra gyűjtést indítványozott. Márton Imre ügyvéd, a párt elnöke hazafias érülettel áthatott beszédet mondott arról a lelkesedésről, a mely a szívekben Kossuth Lajos nevének említésére is fellángol. Beszéltek még K. Tóth Sámuel, B. Nagy János, Medagyaszay Dezső, Bacsó Dezső stb.

A társaságban megjelentek az öreg honvédek is kardosan, csákóban, mentében. Felcsillant az öreg „fiúk” szeme. Valahányszor Kossuth nevét említették. Ott is maradtak egész 11 óráig, a mikor még életben levő parancsnok kiadta a jelszót: Na fiúk most már menjünk; szépen lassan — szó nélkül engedelmességedve — feláltak s kifelől indultak. Itt már nagy baj történt. Valahogy összeeseréldték a kardok. Nagy nehezen eligazították azonban a dolgot s elváltak egymástól jó reményében annak, hogy jövő ilyenkor ismét találkoznak.

A lakoma elhúzódott az éjfél óráig, a mikor is magyaros lelkes hangulatban oszlott el a Társaság.

* **A vasúti tisztiképzés reformja.** A kereskedelmi miniszter — mint Budapestről jelentik — teljesen reformálta a vasúti tisztiképző tanfolyam tanrendjét. A miniszter több fölösleges tárgyat kiűszökölt és ezek helyére olyan tárgyakat vett fel, a melyek a vasúti szolgálatban inkább alkalmasak. A vasúti jog, francia nyelv, egészségügyi szolgálat stb. tárgyak tanítását megszüntették és a forgalmi szolgálat szabályait vették fel.

* **Színházi bizottsági ülés.** Debrecen városi színházi bizottsága e hónap 22-én délután 3 órakor a városház nagy termében ülést tart, amelyen Makó Lajos igazgató jelentést a színi évad megkezdéséről és a társulati névsort tárgyalják.

* **A két Szávay felolvasása.** A szegedi Dugonits Társaság vasárnap tartandó ülésén Szávay Gyula, a társaság rendes tagja, újabb költeményeit fogja felolvasni. Utána fia, Szávay Zoltán, fog a felolvasó asztalhoz ülni mint vendég és saját költeményéből fog néhányat bemutatni. Az érdekes ülést szegedi irodalmi körökben nagy érdeklődéssel várják.

* **A kőművesek nem engednek.** Az építőmestereknek arra a felhívására, hogy ha az építőmunkások 21-ig munkába nem állnak, a mesterek fogják kimondani a munkazárlatot, a kőműves munkások azzal feleltek, hogy kimondták az általános munkaszünetet. Tegnap ezt hivatalosan be is jelentették a városházán és ma már az olajútjában levő Kállay-féle vendéglőben tanyáznak tétlenül. A hatóság gondoskodott arról, hogy a közrend ne szenvedjen háborgatást. Egyébiránt ma délután 3 órakor az ipartestület helyiségében külön békéltető bizottsági ülés lesz Vetéssy Béla tb. kapitány, iparügyosztályvezető elnöklésével, amelynek eredménye fogja eldönteni az építőmesterek további magatartását.

* **Színésznőből pénzhamisító.** Budapestről jelenti tudósítónk: A Városliget körül lévő kocsmákban és szatócsmuhelyekben néhány nap óta nem volt nap, hogy hamis pénz ne került volna a fiókba. Sentesem tudta, miképen történt mert a hamisítványok elég ügyellen készítmények voltak.

A rendőrséget figyelmeztették a dologra, de hetek óta eredménytelenül kutatott.

Tegnap délelőtt igen csinosan öltözött asszony ment be az Andrássy-ut 27. szám alatt lévő kávéházba. Kék, testhez álló öltözetet viselt, a kalapjáról fehér fátyol lebegett alá. Nem volt már fiatal, de az arca régi szépségre vallott. Uzonnakávéval rendelt, valami képes lapot vett a kezébe de a pincéreknek feltűnt, hogy milyen idegesen tekintget az ajtó felé.

Egyszerre felugrott, az ajtóig ment s onnan szólt a fizetőpincérnek:
— Egy kávém volt s egy kiflim.
Fizetek!

Ezzel egy ezüstforintot adott a pincérnek. Ez visszaolvasott érte a márványasztalra hetvennyolc krajcárt, az asszony már zsebre tette, amikor a pincérnek szokatlan volt az ezüstforint tapintása. Ránézett s tisztában volt azzal, hogy a pénz hamis. Az asszony ekkor már az Opera előtt lévő földalatti villamos állomás lépcsője előtt állt. A pincér utána eredt:

— Nagyságos asszony! Kérek más forintot, mert ez rossz.

Az ismeretlen hölgy borzasztó zavarba jött.

— Kérem, adja vissza. Adok mást.

Izgatottan kutatni kezdett a zsebében s a pincér meglepetve látta, hogy nagy marék ezüstpénzt vesz ki abból, de egyik sem volt jó. Végre az erszényében talált egy koronás pénzdarabot, amit odaadott a pincérnek s meg sem várta, amíg visszaad belőle, hanem leszelelt a villamos lépcsőin. A pincér figyelmeztette a dologra a rendőrt, aki a hamis pénzzel fizető hölgyet letartóztatta. A rendőrségre vitték, ahol hisztérikus zokogásra fakadt, majd bevallotta, hogy ő csinálja a pénzt. Kiderült az is róla, hogy özvegy Vörös Béláné, született Zimányi Emiliának hívják, valamikor ismert vidéki színésznő volt, de elvesztette a hangját s Budapestre költözött. Itt házasternő lett a Gizella-ut 2. számú házában s már fél év óta gyártja a hamis pénzt, amelyből körülbelül ezerszáz korona árát hozott forgalomba. Még színésznő korában tanította meg egy kórista szeretője a hamis pénzcsinálásra.

A rendőrség az asszony lakásán házkutatást tartott s a tűzhely hamujá-

ból szedte ki a gipszmintákat és cinkdarabokat. A veszedelmes asszony a hamis pénzt a küszöb alatt tartotta. Fogva tartották a rendőrségen, amely most azt nyomozza: nem voltak-e bűntársai is.

* **Hanke Lajos ügye.** Mára volt ki tüzve a debreceni kir. törvényszék előtt a főtárgyalás Hanke Lajos felfüggesztett városi gyámpénztáros ügyében. A kir. ügyészség hivatali sikkasztás büntette miatt emelt vádat Hanke Lajos ellen. A kir. törvényszék azonban a főtárgyalást bizonytalan időre elhalasztotta.

* **Békéltető ülés.** Tegnap d. u. 4 órától békéltető ülés volt az Ipartestület helyiségében Vetéssy Béla tb. rendőrkapitány, az iparügyi osztály vezetőjének elnöklése alatt. Körülbelül 80 esetet intéztek el.

* **Uj közut.** A hajdusoboszló szováti törvényhatósági utszakasz közigazgatási bejárását az állami, törvényhatósági és községi megbízottak e hónap 15-én tartották meg. Az összes előmunkálati tervek kisebb jelentőségűeknélküli észrevétel nélkül kivételre elfogadtatnak. A földmunkák a miniszter utasítása folytán még az év őszén foganatosítatnak, a többi munkát pedig jövő év tavaszán folytatják.

* **Halálozás.** Hajduböszörményben tegnap özv. Pávai Vajna Györgyné szül. nemes Harsányi Juliánna 84 éves korában elhunyt. Temetése holnap délelőtt 10 órakor lesz, amelyre odaérkezik a fővárosból gyászoló fia, Pávai Vajna Gábor. kir. tanácsos, államkórházi főorvos is.

* **Véletlenség.** Furcsa fogalom is az véletlenség. Ha a nagyságos ur elviszi valakinek a botját a kávéházból, hát ez kérem — véletlenség. Am ha a nagyságos ur kocsijárat történik meg ez a véletlenség, akkor a szegény kocsisra nézve az a véletlenség — lopás.

Tegnapelőtt vasárnap jó estét akart magának szerezni Veckó József. Elment a Fehér Ló vendéglőbe és jó székelygulyást vacsorált aztán ivott egy kis homokkertit. Mikor aztán oszladozni kezdtek a vendégek, ő is kocogtatott a pohárral.

— Fizetek!
— Kérem, adj vissza!
— Székely gulyás, 1 liter bor, 1 ebesi. Fizetett szépen s menni akart.
— Hát ez micsoda? Kérdé a pincer, kihuzva a vendég zsebéből két ott felejtett — asztalkendőt.

— Ez? . . . Es véletlenség.
A főpincer feljelentette Veckót, a kivel — mint kislát — igen gyakran megtörténik ilyen kis véletlenség.

* **A Kossuth daikör szept. 18-án tartott dalestélyén felülfizettek:** Szele György 5 kor. Ungváry István 4 kor. Keresztury János 4 kor. Szekeres László 4 kor. Hrabószky Pál 2 kor. id. Bálint József 2 kor. Hagyi Ernő 2 kor. özv. Fülöp Jánosné 1 kor. Szendy Imre 1 kor. Gyenge András 1 kor. Kelemen Sándor 1 kor. Szokoly Géza 1 kor. Albrecht Béla 2 koronát. Köszönettel nyugtázza Kaimár Ignác pénztáros.

* **Az angol Dreyfus.** Londonból jelentik: Polyk Adolf, akit egy angol bíróságon másnak bűnéért, akivel föltűnő hasonlatossága miatt összetévesztették több esztendei kényszermunkára ítélték, most hazájában Norvégiában van, hogy kormányának támogatásával kártérítést követeljen. Azalatt most Londonban a bíróság elítélte Smith John-t az igazi bűnöst több esztendei fegyházra. Angliában különben most mindent megtesznek, hogy teljes világosságot hozzanak a kinos ügybe. Közben híre jár, hogy Beck Adolf esete a bíróságok figyelmét egy másik ügyre is terelte. Azt mondják

hogy egy da Costa nevű portugál zsidót a bíróság szabadon bocsátott, mert kiderült róla, hogy ártatlan. A bíróság da Costát csalás miatt tizenkét hónapi börtönre ítélte s bár da Costa folyton hangoztatta ártatlanságát börtönbe küldték. Most azonban miután már öt hónapig ült a börtönben ismét szabadon bocsátották és szigorú vizsgálat indult meg, mert állítólag elegendő bizonyítékok nélkül ítélték el.

* **Kutba fut gyermek.** Szücs Gyurcsánky János uszacegei dohányos 9 éves fiacskája, Gáspár, kisebb testvérével magára hagyatva játszott az udvaron álló nyitott kut körül. Egyszerre felkapaszkodott a kut kávjára, hogy megnézze, mi van a kutban. Eközben elvesztette az egyensúlyt és belezuhant a kutba. Halva huzták ki onnan.

* **Vakmerő lopás.** Tegnapelőtt délben egy magas barna 30—35 év körüli elegáns megjelenésű fiatalember azzal koptatott be özv. Mihályfi Ferencné Mólusztér 4 sz. alatti lakására, hogy ő a Mihályfiné Homok kerti kiadó lakását meg szeretné nézni. Mihályfiné leültette az ismeretlen, hogy várjon, míg ő átöltözködik s kiment a másik szobába. — Mikor visszatért, a szekrényébe akart nyulni az ékszereiért. Ekkor a fiatalember hirtelen elébe állt, s kérte, hogy várjon még, neki gyorsan távoznia kell, azonnal visszatér. S elrohant. Vissza sem tért. Mihályfiné aztán felakarta tenni az ékszereit s akkor vette észre, hogy a szekrényből két aranykőves gyűrű és egy óra láncsal kb. 300 korona értékben hiányzott. A rendőrség megindította a vizsgálatot, s annyit tudott megállapítani, hogy a személyleírásához hasonló fiatal ember tegnap reggel 8 órakor a vonathoz ment s valószínűleg Nyíregyházára vagy Miskolcra utazott.

* **Amerikai Krózusok.** Newyorkból jelentik, hogy a legújabb adólisták szerint az Egyesült Államok leggazdagabb földbirtokosa a chigaii Field, akinek földbirtoka és házai negyven millió dollárt érnek. Utána következik a newyorki Astar 35. 300.000 dollár értékű föld. birtokkal. Természetes, hogy összes vagyonuk ennél jóval nagyobb s például Field vagyonát 250.000.000—300.000.000 dollárra becsülik. Azok között a kik újabbban vagyonuk után fizelnek óriás összegű adót, a legelső helyen áll Carnegé, akinek évi jövedelmét öt millió dollárra becsülik, utána következik Rockefeller két és fél milliós dollárjövdelemmel és az ismert newyorki harposon Saye Russel két millió dollár évi jövedelemmel.

* **Elveszett.** Értékes melltűt vesztett el tegnap este a zsidótemplomtól a nagy templomig Grossmann Bertalan. A megtaláló a rendőrségen ha átadja, jutalomban részesül.

* **Lóköltő cigányok.** Mikepéresen tegnap hajnalában cigányok vonultak át egy rossz gebe által vonszolt kordéban. De mikor túl voltak a községen, már két ló is huzta a kordét, mert Nagy Lajos községbeli gazda arra ébredt, hogy az istállójából elvitték egy lovát. A cigányok utána most a csendőrség érdekli.

* **Rendőri hírek.** Tamás József, Debrecenből már több ízben örök időre kitiltatott lopás miatt. Tegnap ismét meglátogatta városunkat. Levizitelt dr. Ujfaluassy József sestsarkerti szőlőjében; nem azonban, mintha a család iránt érdeklődött volna, hanem mert ott igen szép szőlőfürtök kacsiagtattak rá. Nem is tudott ellentálni a csábításnak s egy kis adót szedett. Rajtacsípték azonban s most a rendőrség fogházában — szü-

retel. — Kiss Bálintot tegnap megfogták, a mikor Zsoldos Gyulának a tanujáról körülbelül 50 korona értékű tengerit elemelt. — Juhász József volt városi díjnok a szegény házból, a hol mint elaggottat s rendes elmebetegét ápolták, — megszökött. — Mare Illés csavargót szülőhelyére, Loprágy községbe, Malusnyak Matildot pedig Rozsnyóra toloncoltatta tegnap a rendőrség.

* **Minden konkurrenciá ellenére** legelterjedtebb, tehát legolvasottabb lapja ez országunknak ma is a Pesti Hirlap. Mert politikája népszerű; minden irányban független, szókimondó; a nagyközönség igaz érdekeit szolgálja s a közvéleménynek mindig hű tolmácsa. Cikkirói, tárcáirói, szaktudósítói, humoristái az újságíró világ jelesei. Tartalma — komoly és mulattató — az összes napilapokét felühaladja s mégis rendkívüli kedvezményekben is részesíti előfizetőit. Így minden előfizető karácsonyi ajándékul kapja a Pest Hirlap nagy képes naptárát s kedvezményes áron rendelheti meg a Divat Szalon című kitérő divatlapot. Az új évnegyed alkalmából azért felhívjuk az ország legkedveltebb lapjára t. közönségünk figyelmét, megemlítve, hogy az előfizetési ár (negyedévre 7 korona, a Divat Szalonnal együtt 9 korona) a Pesti Hirlap kiadóhivatalába (Budapest, V., Váci körút 78.) küldendő.

* **Kitérő nevelő** ajánlatik, egy nyolcadik osztálybeli tanuló, tisztességes szerény fiatal ember, valamely uri csalába, elemi iskolába vagy algimnáziumba járó tanuló mellé, Naponta egy és fél órát adhat havi 15 koronáért, Cim: a kiadóhivatalában.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti testészeti és fényképnagyi fási műterem Piac-utca 44 r. Ujfaluassy ház. Allandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirakásban.

Nyakkendő ujdonságok 1 koronától lefelé Feketénel

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

Nagy vasuti szerencsétlenség.

Az arad temesvári vonalon.

— szept. 20.

Vasárnap délután arad temesvári vonalon nagy vasuti szerencsétlenség történt, melynek két halott és több sebesült az áldozata.

Vasárnap délután 2 órakor indult el az arad—temesvári vonalon a 1001. számú mozdony, öt személyszállító kocsival, Német Ság felé, ahová pontosan meg is érkezett. Három óra 30 perckor kellett volna a vonatnak berobognia Uj Aradra, de mivel késett, az állomás főnök távirati értesítést kért felőle Német-Ságtól. Ekkor tudta meg, hogy a vonat a két helység között kisiklott és 14. m. magas lejtőről lezuhant. Az állomásfőnök 4 órakor segédvonatot menesztett a szerencsétlenség színhelyére, ahol iszonyu rombolás képe tárult a mentők elé. A vágány összetört,

helyéből kiszakadt s a kisiklott vonat mélyen befuródott a földbe. A veszedelmet a pálya lazasága s töltés csuszamlás okozta. Az utasok közül kettő meghalt, egy életveszélyesen többen pedig könnyebben megsérültek. Egy munkásnak kifolyt a szeme, egy csendőrszervező karját törte két helyen. A mozdonyvezető leugrott a gépről, de szerencsétlenül járt, a lábát törte. Életbemarádásához kevés a remény. A vonatfékező is halálosan megsebesült. A vizsgálat, amelyet rögtön megindítottak, fogja eldönteni, kit terhel a felelősség a borzalmas szerencsétlenségért.

*
A magyar államvasutak igazgatósága a következőket jelenti: A temesvári-Jézsefvárosi állomásról f. hó 18-án Arad felé indított 1001. számú személyvonat Németség és Uj-Arad állomás között a nyitott pályán eddig ki nem derített okokból kisiklott. A mozdony és három harmadosztályu kocsi a töltésről lefordult. A vonatvezető súlyos de nem életveszélyesen sebesülést 8 utas könnyebb sérülést szenvedett. A sérülteket a vonatonál volt és a segélyvonattal érkezett orvosok a hely színeán segélyben részesítették. A kisiklás helyén egyelőre átészállással tartják fenn a forgalmat. A forgalmi akadály ma estig előreláthatólag meg fog szünni. Szigorú vizsgálat folyik.

SZÍNHÁZ.

— (Zilahy Gyula aradi beköszöntője.)

Október 1-én, a Cigánybáró előadásával nyitja meg Zilahy Gyula a téli évadot az utolsó, k melyet az ő társulata még Aradon tölt. Abban a hirdetésben, amelylyel Zilahy a téli évad kezdetét a közönségnek bejelenti, a többek között ezeket mondja:

Az aradi Nemzeti színház igazgatásának utolsó évében azon leszek, hogy két évi gazdag tapasztalataim érvényesítésével a legteljesebben megfeleljek nehéz hivatásomnak és hogy ez év végével a színházat utódomnak oly magas nivón állóan adhassam át, mint minőre Arad város közönsége joggal igényt tarthat.

A társulat nyolc elsőrendű új taggal kiegészítettem, a karta, a zene karta, a műszaki személyzetet megerősítettem és az ujdonságok beszerzésében, amint az alábbi jegyzékből kitűnik, a legnagyobb körültekintéssel és áldozatkézséggel jártam el, szem előtt tartva, hogy a drámai és zenei darabok minden válfajának színrehozatalával a különböző igényeket kielégítem.

A társulat újtagjai: Körösmezey Margit szende és társalgási, Keller Elza, optreténekesnő, Markovics Margit, drámai szende és fiatal hősnő, Szalay Gyula opera tenor, Szalóki Dezső buffókomikus, két balettáncosnő, és Bittera Erzsi, a ki Makó társulatánál a kórusban volt, s most segédzenésznővé emelkedett

TÁVIRATOK.

A kolozsvári Egyetem közgyűlése.

Kolozsvár, szept. 19. V kolozsvári magyar kir. Ferenc József tudomány egyetem vasárnap délelőtt az egyetem aulájában tartotta ünnepi közgyűlést, melyen az új hatóságokat beiktatta és az 1904-1905 tanévet megnyitotta.

A közgyűlésen Apáthy István protector vázolta a lefolyt tanév történetét. Aztán így folytatta:

Mintha mindenki sietne, hogy doktori oklevelet nyerjen, mielőtt e kötelező jogi vagy államtudományi doktorátust eltörlik. Valóságos járványszerű kitérése a magyar cimkorságnak előidézve attól a félelemtől, hogy az új tanulmányi és vizsgálati rend életbeléptetése után már sokkal nehezebb leendő a doktori cím megszerzése.

Befejezésül Apáthy az egyetemi diákkotthonokról beszélt, melyeket az angol Collegének fokozatosan és egyenként akar a legszerényebb méretekkel kezdve, de minél előbb szeretne megvalósítani. A diákkotthonok ne csak lakást és ellátást adjanak, hanem adják azt a nevelést, amelyet az angol nemzet fiai számára Oxford és Cambridge Collogeitől vár. Az ifjuságnak erre a társadalmi nevelésére egész közéletünk nagyon rászorulna. Mindezt hiányzik a művelt hang és a valódi élnitűdés. Ma ezt nincs módja az ifjuságnak elsajátítani, ma ezt az egyetemi élet csak eldurvitja és szinte ijjesztővé válik a hang, mely a magyar társaságokban és a magyar társadalomban szerte uralkodik.

A japán orosz háború.

Odessa, szept. 19. A nyolcadik hadtest mozgósítása rendben folyik. A vár megérkezését minden órán várják.

Csifu, szept. 19. Stösszel tábornok parancsot kapott, hogy januárig tartsa fenn a Port Arturt, amikor az egész háboruban döntő fordulat következik be. Stösszel meg van győződve, hogy Port Artur januárig minden körülmények közt ellent tud állani.

Öngyilkosság a szanatóriumban.

Budapest, szept. 19. Stiefelmeyer Károly uverbázi téglagyárost igébjaja miatt a budapesti Batizfalvy féle szanatóriumban gyógykezelték. Ma a kora délutáni órákban joghallgató fia egy katonai lelkész rokonokkal megakart látogatni a beteget. Az ajtót zárva találták. Betörték és beléptek a szobába. Stiefelmeyer a földön elterülve feküdt átlőtt koponyával. Már halva volt. Az öngyilkosságot még reggel követte el. A lövést senki sem hallotta.

ÚSZNÖKÖK

keresteknek, kik az ujjonnan kibocsátott

Erzsébet királyné sorsjegyek

törvényesen kiállított részleteinek eladásával foglalkozni akarnak.

Magas jutalék és jutalomdíj:

Sikeres működésnél esetleg havifizetés!
Anyag miatt forduljanak

Dirnfeld Testvérek bankházához
v. Türedő-utca 4.
Budapest

PÉNZ

4%-os

törlesztéses kölcsönöket nyújtok budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. helyre 15-65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokokéknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1-15 évig terjedő időre gyorsan és diszcreten.

Bank- és magánadósságok convertálása.

LÁNG SAMU

bankbizomány

Budapest VI., István-tér 16.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva. Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek. (Válaszbélyeg.)

KEIL-LAKK

legkitűnőbb mázólszer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára

Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 45 kr.

Keil-féle arany fénymáz képkereteknek 20 kr.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

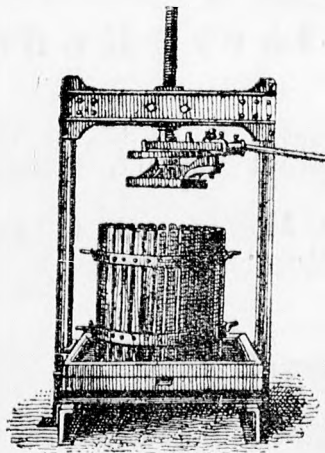
BORSOS KATA cégnél, **DEBRECEN.**

URSUS

a legtökéletesebb borsajtó!

Az Ursus borsajtó kiváló előnyökkel bír: Vasgerenda és szabadalmazott nyomófejszerkezet által a lehető legmagasabb nyomáserő, csekély embererő igénybevételével érhető el.

Az Ursus borsajtó aljrésze fából van a vasgerenda szerkezetbe illesztve, hogy a szőlő lé vasrészekkel nem érintkezik s így a bor megfeketedése nem fordul elő.

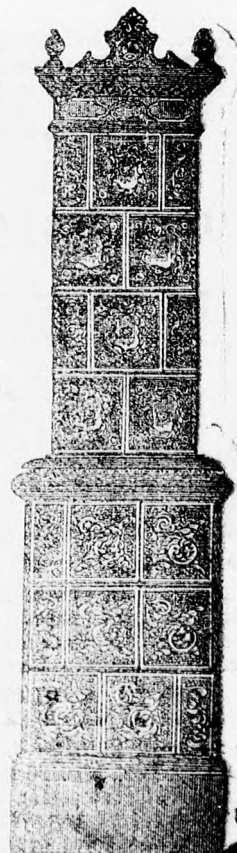
Az Ursus borsajtóból a törköly egy darabban vehető ki.

Az Ursus borsajtó szerkezete felülmulhatatlan szoliditású.

Porcellán kályhák budweissi és honi gyártmányban Meidinger rendszerű és öntött vaskályhák és legjobb minőségű kályhák. Cserépkályhák átrakásánál a fűtőképeség tetemes emelésére és a lakás gyors felmelegítésére a feltűnést keltő új találmányu *Multiplicator* betétet felelősség mellett ajánlom.

Fürdőkádak és vasbutorok nagy raktára.

Tóth Gyula **DEBRECEN,**
Piac utca 20. és 27.

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégével,
Debrecen, Kistemplombazár.

Az iskola idény kezdetével
ajánlják kitűnő minőségű
fiú és leány fehérneműket

harisnya, kötények, matracok,
paplanok stb. stb. nagy raktárát.
Intézetbeli növendékek-
nek előírás szerint.

Határozott árak!

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű
közönség b. udomására hozni, hogy

cukrászdámat

szeptember hó 13-tól kezdve

Piac-utcán

**a Lamprecht-palotába
helyeztem át.**

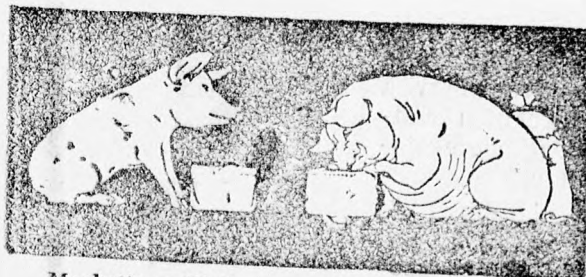
Midőn fényesen berendezett új
helyiséget b. figyelmükbe ajánlom,
kérem hogy eddigi b. pártfogásukkal
továbbra is támogatni sziveskedjenek.

Tisztelettel

Riesz Lipót

cukrász.

Gazdak figyelmébe

Manhattan nélkül

Manhattan porral.

Aki sertéseit gyorsabban akarja felhizlaltani aki teheneitől és kecskéitől több és jobb minőségű tejet akar aki erős igavonó barmokat és tüzes lovakat akar, egyszóval aki jövedelmezőbb állattenyésztést akar, az használjon

MANHATTAN

táppont. Használatának költsége igen csekély és dusan megterül 100 kgl. 50. kor., klg. 26 kor. Egy 5 kilós próbaküldeményt 5 kor.-ért küldünk postán és bérmentve utánvéttel hogy a legkisebb gazda is meggyőződhessen a Manhattan por bémulatos hatásáról.

Központi főraktár: **Manhattan Electrophor**
Vállalat Budapest, VIII., Aggteleki-utca 15.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.

Csász. és kir.

udvari szállító.

Fernolendit

A világon legjobb lábbeli fényesítő és fénycrém mindenféle világos és fekete bőrmek részére, mely kiváló szép fényt és tartósságot ad a bőrnek. Elhasznált peccés, sárga vagy barna bőrtnek a Lyosin egészen új fényt ad.

Alapított 1832. Gyári raktár Budapest V. Lipót-körút 24. (Briefadresse Wien III.)
Wäsche kaufen Sien nur Brunn enseife Mindenütt kapható

A legjobb arc-
szépítő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely
ára 70 fillér

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Kitűnő toillet szappanok a kenőcs használatahoz

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsás és krém 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: *dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön* gyógyszerész uraknál, valamint *Jósa és Jóna* urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerésztárába
Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerésztárban.

„MAYER“ gépgyár

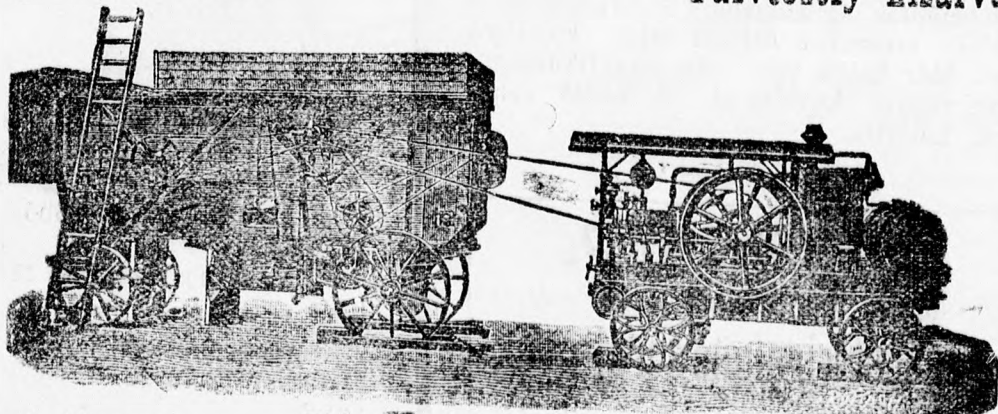
vas és fémöntöde részvénytársaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V. Lipót-körút 15.

Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, Kitűnő Szerkezeti Benzin- és szivő-gázmotorokat 1-50 lóerőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek
Legolcsóbb üzem! Tűzveszély kizárva

Malomépítész

Különlegesség

Osborne D. M.-féle

Új hengerek, minden e szakmába vágó gépek gyártása műalmi berendezések. Legújabb szerkezeti csavaros és szabad. kir. víznyomású berendezések.

világhírű amerikai arató és kaszál gépek magyarországi kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. * Kivantra ingyen és bérmentve külön költségvetést ingyen